

ASSOCIATION LITTÉRAIRE ET ARTISTIQUE INTERNATIONALE

STANOVISKO PŘEDSEDNICTVA ALAI

K novele českého autorského zákona z roku 2019

Mezinárodní sdružení literární a umělecké (ALAI),

- berouc na vědomí návrh Senátu České republiky na novelizaci autorského zákona, a to zavedením dvou nových výjimek, jmenovitě:
 - o výjimky z práva na veřejné provozování, dochází-li k užití díla v provozovnách, kde provozování nemá ekonomickou význam;¹
 - o výjimky z práva na rozmnožování, která se má vztahovat na rozmnožování hudebnin na papír (prováděné fyzickými nebo právníckými osobami pro vlastní potřebu), kde je autor anonymní, pseudonymní nebo z jiných důvodů neznámý;²
- dozvěděvši se, že Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky bude rozhodovat o návrhu Senátu na svém zasedání počínajícím 21. ledna 2019;
- hluboce znepokojeno tím, že tento návrh nebere ohled na závazky České republiky podle práva mezinárodního a evropského;
- připomínajíc vládě a Parlamentu České republiky povinnosti České republiky plynoucí z Bernské úmluvy a dalších mezinárodních smluv, jako je dohoda TRIPS, Smlouva WIPO o právu autorském a Smlouva WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech;
- upozorňujíc českou vládu a Parlament na uzavřený seznam povolených výjimek podle směrnice Evropské unie o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti;
- uvádějíc, že faktor absence "hospodářského významu" není rozhodující pro posouzení přípustnosti výjimky,
- uvádějíc rovněž, že faktor znalosti totožnosti autora je irelevantní, vyjma případů uvedených ve směrnici Evropské unie o některých povolených způsobech užití osiřelých děl, za velmi přísných podmínek, jež výjimky uvedené v pozměňovacím návrhu nesplňují;

Naléhavě vyzývá vládu České republiky a Parlament České republiky, aby návrh nepřijaly, neboť by to evidentně odporovalo mezinárodnímu právu a právu Evropské unie.

¹ § 23 českého autorského zákona se zvýrazněným pozměňovacím návrhem:

*“Provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání. Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních, **ani zpřístupňování díla ve veřejně přístupných provozovnách, u nichž však sdělování díla nemá hospodářský význam.**“*

² § 30a odst. 1 českého autorského zákona se zvýrazněným pozměňovacím návrhem:

“(1) Do práva autorského nezasahuje

a) fyzická osoba, která pro svou osobní potřebu,

b) právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba, která pro svou vlastní vnitřní potřebu,

c) ten, kdo na objednávku pro osobní potřebu fyzické osoby,

d) ten, kdo na objednávku pro vlastní vnitřní potřebu právnícké osoby nebo podnikající fyzické osoby

*zhotoví tiskovou rozmnoženinu díla na papír nebo podobný podklad fotografickou technikou nebo jiným postupem s podobnými účinky, s výjimkou případu, kdy jde o vydaný notový záznam díla hudebního či hudebně dramatického, **jehož autor je znám, a v případech podle písmen c) a d) řádně a včas platí odměnu podle § 25.**“*

ASSOCIATION LITTÉRAIRE ET ARTISTIQUE INTERNATIONALE

Stručné odůvodnění:

Návrh obsahuje dvě různá opatření.

Podle prvního, autorovo právo na sdělování díla veřejnosti má být omezeno na ty případy, kdy podnikatel sděluje dílo (prostředky rozhlasu nebo televize) svým zákazníkům za předpokladu, že takové sdělování má pro uživatele hospodářský význam. To je v rozporu s mezinárodním a evropským právem autorským, které od svých počátků poskytuje ochranu autorům bez ohledu na to, zda je užívání díla komerční či nekomerční, nebo zda má pro uživatele ekonomický význam. Jinými slovy, užití díla musí být povoleno autorem nejen v případech, kdy má užití zřejmou ekonomickou hodnotu pro provozovnu podnikatele (např. pohostinství, restaurace, kadeřnictví, tělocvična atd.), ale také v případech, kdy užití není primárně komerční, ledaže se použijí zvláštní výjimky (například ilustrativní užití ve výuce).

Zdá se, že druhé opatření má za cíl řešit problém osiřelých děl. To nicméně nelze provést bez zohlednění pravidel mezinárodního a evropského autorského práva. Autor může být neznámý z mnoha různých důvodů, včetně rozhodnutí zůstat v anonymitě nebo vydat dílo pod pseudonymem a autorské právo disponuje nástroji, jimiž se s takovými situacemi vypořádá (např. zastoupení autora jeho nakladatelem). V případě, že autor díla nemůže být identifikován nebo nalezen a dílo zůstává osiřelé, vnitrostátní právo může poskytnout řešení kolektivní správou práv – vycházíme přitom z toho, že Česká republika již zavedla takový systém pro vypořádávání práv k osiřelým dílům. Nehledě na to, o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti výslovně vylučuje hudebniny jako celek z rozsahu této výjimky.

O nás:

ALAI je naučná společnost zaměřená na výzkum mezinárodního práva autorského. Je to mezinárodní nevládní organizace založená v roce 1878. Spolupracuje s WIPO a UNESCO v autorskoprávních věcech. ALAI je pravidelným konzultantem Evropské komise a jednotlivých států ve věcech souvisejících s právem autorským. Tvoří ji 34 národních skupin z celého světa.

Přijato předsednictvem ALAI dne 14. ledna 2019

Prof. Frank Gotzen, prezident, Katolická univerzita v Lovani

Prof. Fabienne Brisonová, generální tajemník, Bruselská univerzita

Dr. Jean Cavalli, generální pokladník, Avocat

Prof. Ysolde Gendreauová, viceprezidentka, Montrealská univerzita

Prof. Jane Ginsburgová, viceprezidentka, Kolumbijská univerzita

Prof. Silke von Lewinski, viceprezidentka, Ústav Maxe Plancka pro inovace a soutěž, Mnichov

Prof. Juan José Marín, viceprezident, Univerzita v Kastilii La Mancha

Prof. Jan Rosén, viceprezident, Stockholmská univerzita

Prof. Pierre Sirinelli, viceprezident, Univerzita Paříž 1 Panthéon-Sorbonne